

Skolans gynnade och missgynnade

Arbetsmiljön måste förbättras både för elever och lärare. Dålig arbetsro ger sämre resultat. Det behövs inte politiskt maktspråk eller partipolitisk list för att lösa skolans problem. Istället måste man ner till elevernas verklighet. Se deras vardag och förbättra deras villkor.

35 års arbete i skolan

Jag kom -72 ut från Umeå Lärarhögskola som mellanstadielärare.

Sedan dess har jag sett skolan inifrån och får ont i intuitionen när barn far illa i skolan.

Mitt mål har blivit att på låg- och mellanstadiet ge eleverna ett socialt samspel som skapar arbetsro och empati.

Elevernas verklighet kan hårddraget beskrivas:

Skolan gynnar

Organisation och mönster gynnar elever som har:

1. lätt att hämta in och reproducera teoretisk kunskap och abstrakta begrepp.
2. hemförhållanden som stöttar/pressar barnen till resultat och arbetsdisciplin (extern motivering).
3. god självtillit och kan underordna sig.
4. lust att jämföra och tävla.

Skolan missgynnar

De elever som missgynnas är de elever som:

1. har svårigheter med det sociala samspelet.
2. har svårigheter med de teoretiska undervisningsmodellerna.
3. har svag självtillit och ibland svårigheter att underordna sig.
4. behöver inre motivation för att lära sig.

Att förmedla kunskap är den enkla delen av lärarrollen. Här finns mycket material, metoder och hjälpmedel.

Men en förutsättning för att förmedlandet ska fungera är **arbetsro, självtillit och inre motivation**.

Att skapa det är den svåra delen i lärarrollen.

Skolans problem:

De elever som får och därmed skapar problem i skolan kommer från gruppen missgynnade elever.

Deras ansträngningar belönas inte, skolan pratar inte deras "språk" och deras utanförskap växer.

De gynnade eleverna har en skola som är tillrättalagd för deras sätt att vara.

Mönster och metoder anpassas omedvetet i deras riktning. De lyckas i högre grad och sporras i sina ansträngningar.

Den här gruppen fungerar redan bra idag. Deras problem kan vara störande klasskamrater.

Ordning och reda i skolan.

För att lösa skolans problem försöker man öka kraven på eleverna.

Den gynnade gruppen kan svara upp mot de högre kraven och gynnas ytterligare.

Man tar i med hårdhandskarna utan att se efter vem man ska ge sig på och framför allt hur.

Den missgynnade gruppen känner de ökade kraven men kan inte svara upp. Det sänker självtilliten ytterligare och kan skapa mer känsla av utanförskap. "Skolan är inte deras vän". Den gäller inte dem.

De flyttar fokus till alternativ verksamhet, som mobbing och gängbildning.

"Skolans utanförskap" skapar grogrund för anarki.

Lösningar:

Högre krav och mera ordning och reda i skolan låter bra,

men resultatet i verkligheten kan bli mer utanförskap, lägre självtillit och mindre arbetsro.

Vi behöver förbättra den missgynnade gruppens villkor i skolan, utan att för den skull försämma för den redan gynnade gruppen.

På låg- och mellanstadiet har vi de bästa möjligheterna att skapa och förändra levnadsmönster.

Här grundas dessutom mycket av barnens förmåga att samverka i grupp.

Skellefte-Tekniken är ett av de arbetssätt som gynnar skolans missgynnade.

Den använder NO-Teknik som medel att nå målet. Arbetssättet är det väsentliga och kan lätt överföras till andra ämnen.

Att sprida arbetssättet är **en** möjlighet till ökad arbetsro och bättre socialt samspel mellan eleverna.

Jag hoppas ni är intresserade av hur man på olika sätt kan arbeta med den här förändringen i praktiken.

De senaste 10 åren har jag fortbildat lärare på låg- och mellanstadiet runt hela landet.

Meningen med det här brevet är att sätta fingret på ett avgörande systemfel i skolan som vi kan mildra bara genom att förstå det.

Det är ett komplicerat problem som kräver genomtänkta lösningar och långsiktigt metodiskt arbete i vardagen.